

BOEKBESPREKING.

Prof. H. L. Gonin: Latynse Grammatika en Leesboek. Eerste Jaargang. Voortrekkerpers, Bpk., 1944.

Om maar die noodsaaklikheid van die studie van Latyn vir die kultuurkenner, filosoof, wetsgeleerde, medicus en natuurwetenskaplike

⁴) In Kol. 1:29 en 2 Thess. 1:11 kan *en dunamei* ook so vertaal word.

⁵) Vir die ontbreek van die artikel en vir verdere parallele, vgl. Blass-Debrunner. *Gramm. d. neutestamentl. Griechisch*. 5te Aufl. 1921 S. 147-148.

⁶) Vgl. v. Veldhuizen, *Pls. en zijn Brief aan de Romeinen* (Tekst en Uitleg Gron. 1927. p. 33 en 80; Sanday and Headlam, *The Epistle to the Romans* (I.C.-Edinb. 1930. p. 9.

ter syde te laat, het ons goeie geleentheid gekry om nogeens te benadruk wat deur die onlangsgeloue Algemene Kerkvergadering van die Ned. Herv. Kerk uitgespreek is oor Latyn as noodsaaklike voorstudie vir die Theologie, in die toesending van bogenoemde werk.

As mens in die oog hou dat Latyn die kerktal was vanaf Konstantyn die Grote tot in die vorige eeu, m.a.w. vir ruim vyftien honderd jare, dan spreek dit al vanself dat 'n deeglike onderleg in die taal vir elke kerkhistoricus, dogmenhistoricus en dogmaticus onontbeerlik is. Ook die godsdiens-historicus en godsdienswetenskaplike kan eenvoudig nie aanspraak maak op 'n volledige vakkennis nie tensy hulle hierdie vername hulpmiddel deeglik beheers. Maar die kroon van die teologie bly tog nog die eksegeese; en vir die eksegeet is die kennis van latyn absoluut onmisbaar. Deur die eeue tot vandag toe word tekskritiese verwysing steeds in latyn geskryf vir die rede dat latyn die internasionale verstaansmiddel van die teologie is. Een van die vernaamste middele van die tekskritiek is die vergelyking van ou handskrifte van Bybelboeke en aanhalings uit Bybelboeke deur ou kerklike skrywers en die aantal latynse handskrifte en sate wat hiervoor in aanmerking kom, beloop letterlik duisende.

Sels vir die oppervlakkige beskouer is dit dus duidelik dat 'n grondige beoefening van die teologie gebonde is aan 'n deeglike kennis van latyn. Met die algemene teensin wat daar teen die studie van die taal openbaar is, het ook die beoefening van die teologie hier te lande skade gely.

Wellig is een van die vernaamste redes vir die verwaarlosing van die taal as studievak op ons skole en universiteite die feit dat 'n stereotipe en totaal verouderde metode by die onderwys gebruik is; deur hierdie strak grammatikale metode is die belangstelling vir die taal letterlik doodgemaak. Terwyl nou byna elke vorm van gevorderde onderrig 'n meerdere of mindere mate van latynkennis vereis, is uit reaksie of wanhoop teenoor die ou metode toevlug geneem tot die ander uiterste, die opsetlike verwaarlosing van die grammatika en die sinsbou tengeruste van „leeskennis”. Gevolg hiervan was 'n oppervlakkige kennis van die taal, 'n onvermoë om te reproduseer en terselfder tyd het die minagting van die syntaxis hom ook gewreek aan ons eie skryf- en spreektaal. Die algemene klag, nie net van classici nie, maar ook van onderwysers en dosente van moderne tale (Afrikaans nie uitgesluit nie), is die gebrek aan 'n grondliggende grammatikale en stylkennis. Hierdie klag is 'n gevaarteken vir literatore en redenaars nie alleen nie, maar vir elkeen wat daarna streef om sy begrippe in duidelik verstaanbare taal te klee.

Tussen die uitgediende uiterstes het Prof. Gonin daarin geslaag om 'n oorspronklike en aan elke eis van die praktyk voldoende middelweg te tref met die publikasie van hierdie handboek, wat volgens die

Woord Vooraf, gevolg sal word deur verdere Jaargange. Sy eerste interesse was egter nie die metode nie maar die taal self en daarom is ook die metode geslaag. Die opsteller het methodies en inhoudelik die lewendigheid na vore gebring van 'n studievak wat algemeen as „dood” beskou is.

Tot nou toe was die onderwyser en dosent vir die doseer van latyn in Suid-Afrika steeds afhanklik van buitelandse leerboeke wat gesweef het tussen die twee bogenoemde uiterstes, die respektiewelike metodes van die serant-majoor en die kleuterskool. Die heldere sisteemvolle en daarby lewendige werk van Prof. Gonin is 'n aanwinst vir die vak-onderrig en in die besonder vir die vak-onderrig in Afrikaans. Kenmerkend van die handboek is dat dit én die leerling én die onderwyser tot handleiding dien; vir die ondernemende onderwyser gee dit ruimskoots geleentheid om sy eie ondervinding toe te pas; die vooruitstrewende leerling is terselfdertyd nie gebonde aan die algemene peil van die klas nie maar het in die oortollige oefeninge die nodige leiding en geleentheid om sy belangstelling te voed.

Geskrywe vir die praktiese onderrig, berus die werk én op die akademiese bekwaamheid van die skrywer én op die ondervinding van ervare onderwysers in latyn; daarmee beantwoord dit tenvolle aan die doel om praktyk en volledigheid te paar.

Die kennismaking met die Eerste Jaargang, waarin die verbuigingsleer en elementêre sinsbou behandel word, laat ons met belangstelling die verskyning van die verdere Jaargange afwag. Algemene inbruikname van die werk op ons skole en universiteite is nie net te voorsien nie maar ook van harte aanbeveel.

A.S.G.
